

Obsah

1 Úvod	9
2 Zaměření a stručná historie rostlinolékařské entomologie	11
3 Základní charakteristika hmyzu	13
3.1 Stavební plán a velikost hmyzího těla	13
3.2 Evoluční historie	13
I. oddíl – Morfologie a ontogeneze hmyzu	17
4 Morfologie dospělého jedince	19
4.1 Tělní pokryv – integument	19
4.2 Zbarvení	19
4.3 Hlava – caput	20
4.4 Hrud – thorax	23
4.5 Zadeček – abdomen	28
4.6 Zvukotvorné a sluchové orgány	29
4.7 Pohlavní dimorfismus	29
4.8 Vnitřní stavba	30
5 Preimaginální stadia	37
5.1 Vajíčko	37
5.2 Larva	37
5.3 Kukla	40
6 Rozmnožování a vývoj	43
6.1 Páření a oplození	43
6.2 Vývoj zárodku	43
6.3 Svlékání a líhnutí – ekdyse a eclose	44
6.4 Proměna – metamorfóza	45
6.5 Průběh ontogeneze a počet generací	46
6.6 Klidové fáze ve vývoji	48
II. oddíl – Ekologie hmyzu	51
7 Hmyz a prostředí – ekologické faktory	53
7.1 Světlo	54
7.2 Teplota	55
7.3 Vlhkost	56
7.4 Proudění vzduchu a atmosférický tlak	57
8 Adaptace hmyzu	59

9 Populace hmyzu	61
9.1 Velikost populace	61
9.2 Prostorové rozmístění – disperze jedinců	61
9.3 Sexuální struktura	62
9.4 Komunikace mezi jedinci populace	62
9.5 Populační dynamika	64
10 Migrace, irupce a expanze hmyzích druhů	71
11 Hmyz a rostliny	75
11.1 Potravní specializace	75
11.2 Vzájemné ovlivňování fytofágů a rostlin	76
11.3 Přenos patogenů rostlin	78
12 Mezidruhové vztahy hmyzu	81
12.1 Mutualismus	81
12.2 Konkurence	82
12.3 Predace	82
12.4 Parazitoidismus	83
12.5 Parazitismus	83
12.6 Patogenie	84
12.7 Možnost využití antagonistických vztahů v ochraně rostlin	85
III. oddíl – Hmyz a člověk	87
13 Interference hmyzu a člověka	89
14 Hmyzí fauna produkčních a účelových ekosystémů	91
15 Zavlečené druhy hmyzu a jejich význam	93
16 Metody sběru, preparace a uchování hmyzu	97
16.1 Odchyt a smrcení	97
16.2 Preparace a konzervace	100
17 Metody regulace početnosti hmyzích škůdců	103
17.1 Stručně z historie	103
17.2 Chemická regulace	104
17.3 Netoxické chemikálie	107
17.4 Biologická regulace	108
17.5 Šlechtění a genetické manipulace	109
17.6 Agrotechnické způsoby regulace	110
17.7 Fyzikální způsoby regulace	113
17.8 Integrovaná ochrana rostlin	113

18 Vědecké třídění hmyzu – základní pravidla systematiky a nomenklatury	115
<i>Hmyz je druhem života s proměnou živocidou – v tomto rozsahu jsou uvedeny všechny všechny základní pravidla a nomenklatura, které jsou používány v rostlinolékařství.</i>	
IV. oddíl – Rostlinolékařsky významné taxony	117
19 Systematický přehled důležitých skupin a druhů	119
Třída: Hmyz – Insecta	119
Skupina řádů s proměnou nedokonalou (Hemimetabola)	121
Řád: ŠVÁBI – BLATTODEA	121
Řád: ROVNOKŘÍDLÍ – ORTHOPTERA	124
Řád: ŠKVOŘI – DERMAPTERA	125
Řád: PISIVKY – PSOCOPTERA	126
Řád: POLOKŘÍDLÍ – HEMIPTERA	127
Řád: TŘASNOKŘÍDLÍ – THYSANOPTERA	148
Skupina řádů s proměnou dokonalou (Holometabola)	150
Řád: SÍŤOKŘÍDLÍ – NEUROPTERA	150
Řád: BROUČI – COLEOPTERA	151
Řád: MOTÝLI – LEPIDOPTERA	171
Řád: DVOUKŘÍDLÍ – DIPTERA	194
Řád: BLANOKŘÍDLÍ – HYMENOPTERA	207
<i>Načas rostlinolékařství vyučuje alespoň pod názvem „Základní entomologie“ a neplatí na akademickém stupni bakalářském. Tento rozsáhlý kapitolu výuky je v současnosti nebyl dokončen, jejíž výsledkem bylo bylo vydání výuky.</i>	
V. oddíl – Ostatní bezobratlí	221
20 Další bezobratlí důležité v rostlinolékařství	223
Kmen: Hlístice – Nematoda	223
Kmen: Měkkýši – Mollusca	229
Kmen: Členovci – Arthropoda	231
<i>Načas rostlinolékařství vyučuje vzdáleně v podmínkách rostlinolékařství práce. Je určena na akademickém stupni bakalářském jako studijní literatura v několika směrech. Rozsáhlé kapitoly výuky o rozšíření bezobratlých v oborech rostlinolékařství (obecná a speciální) jsou v současnosti nebyly dokončeny. Tato výuka je určena pro obdobou discipliny na akademickém stupni bakalářském v oboru zoopatologických oborech. Měla by jak poskytnout základ pro studium navazujících rostlinolékařských disciplin, tak přímo podat potřebné informace praktikům i dalším zájemcům o této problematice.</i>	
21 Literatura	241
22 Rejstříky	247

Círká i vědecká jména všech jmenovaných druhů výplňají „Spirálu dleďových napojujících rostlin“ (Kháček & Kocourk, 2001), v lepšitlivých případech byla prosedena známa vědecká jména v součtu s novými taxonomickými a/ne nomenklaturními pojmenovánky.

Definitivní podobu textu vložili svými poznámkami, dopisy a kritickými připomínkami členi specialistik, starým patří za tuto pomoc množství odb. Jméno to sejmota Ing. Jan Boček, Ph. D. (revisor kapitol o brovcích, fadu formulech, obsalových i konceptuálních připomínek k rámci systému rukopisů), Dr. Ing. František Gregor, CSc. (dvojkřídli), Mgr. Petr Kment (plastice), RNDr. Pavel Lauterer a Mgr. Igor Malenovský (polokřídli aj.), Ing. Antonín Přidař, Ph. D. (sociaální blanokřídli) a RNDr. Miroslav Šimářovský, CSc. (hejtemorovky). Fotografie většiny motýlů leskářů poskytli RNDr. Jiří Vávra, CSc., Ing. Vr. Kabourek a František Blažek.